

9.5 TAYLORUTVECKLA $f(x) = \sqrt{x}$ KRING $x=2$ TILL ORDNING 2.

TAYLORS FORMEL:

$$f(x) = f(2) + f'(2) \cdot (x-2) + \frac{f''(2)}{2!} \cdot (x-2)^2 + \frac{f^{(3)}(2)}{3!} \cdot (x-2)^3 + \dots$$

DERIVERA:

$$f'(x) = \frac{1}{2\sqrt{x}} \Rightarrow f'(2) = \frac{1}{2\sqrt{2}}$$

$$f''(x) = -\frac{1}{4x^{3/2}} \Rightarrow f''(2) = -\frac{1}{4 \cdot 2^{3/2}} = -\frac{1}{8 \cdot 2^{1/2}}$$

$$\text{SVAR: } \sqrt{2} + \frac{x-2}{2\sqrt{2}} - \frac{(x-2)^2}{16\sqrt{2}}$$

9.6 TAYLORUTVECKLA $f(x) = \tan x$ KRING $x=0$ TILL ORDNING 2.

$$f'(x) = \frac{1}{\cos^2 x}$$

$$f'(0) = 1$$

$$f''(x) = -2 \cdot (\cos x)^{-3} \cdot (-\sin x)$$

$$f''(0) = 0$$

ANDRA ORDNING:

$$f(0) + f'(0) \cdot x + \frac{f''(0)}{2} \cdot x^2 = 0 + 1 \cdot x + \frac{0}{2} \cdot x^2 = x$$

SVAR: x

9.12

VISA

ATT

$$\left| \ln(1+x) - x + \frac{x^2}{2} \right| \leq \frac{8|x|^3}{3}, \quad \text{om } |x| \leq \frac{1}{2}$$

LÅT $f(x) = \ln(1+x)$ OCH TAYLORUTVECKLA RUNT $x=0$
MED TREDJE ORDNINGENS FELTERM!

$$f(0) = 0$$

$$f'(x) = \frac{1}{1+x} \quad f'(0) = 1$$

$$f''(x) = -\frac{1}{(1+x)^2} \quad f''(0) = -1$$

$$f'''(x) = \frac{2}{(1+x)^3}$$

$$\begin{aligned} \Rightarrow f(x) &= f(0) + f'(0) \cdot x + \frac{f''(0)}{2!} \cdot x^2 + \frac{f'''(\theta x)}{3!} \cdot x^3 \\ &= x - \frac{x^2}{2} + \frac{x^3}{3(1+\theta x)^3}, \quad \text{om } 0 \leq \theta \leq 1 \end{aligned}$$

D.V.S

$$(*) \quad \left| \ln(1+x) - x + \frac{x^2}{2} \right| = \left| \frac{x^3}{3(1+\theta x)^3} \right|$$

$$\text{om } |x| \leq \frac{1}{2} \quad \text{DÅ} \quad 1 + \theta x \geq 1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2} \quad \text{SÅ}$$

$$(*) \leq \frac{|x|^3}{3 \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^3} = \frac{8}{3} |x|^3$$

VILKET SKULLE VISAS.

9.23

TAYLORUTVECKLA TILL ORDNING 2 KRING $x=0$. ANGE RESTTERM SOM $x^n \cdot B(x)$.

$$b) f(x) = \frac{1}{1+x} \quad f(0) = 1$$

$$f'(x) = -\frac{1}{(1+x)^2} \quad f'(0) = -1$$

$$f''(x) = \frac{2}{(1+x)^3} \quad f''(0) = 2$$

$$f'''(x) = -\frac{6}{(1+x)^4} \quad \leftarrow \text{OBS! BEGRÄNSAD I NÄRHETEN AV } x=0 \text{ (MÅSTE HA } x \geq a > -1 \text{.)}$$

TAYLORUTVECKLING GER:

$$f(x) = f(0) + f'(0)x + \frac{f''(0)}{2}x^2 + x^3 \cdot B(x) \\ = 1 - x + x^2 + x^3 \cdot B(x)$$

SVAR: $f(x) = 1 - x + x^2 + x^3 \cdot B(x)$, FÖR x NÄRA 0 ($x \geq a > -1$.)

OBS: DENNA FUNKTIONS TAYLORSERIE GES AV GEOMETRISK SERIE:

$$\frac{1}{1+x} = \frac{1}{1-(-x)} = \underbrace{\sum_{k=0}^{\infty} (-x)^k}_{\text{GEOMETRISK SERIE}} \quad (\text{KONVERGERAR FÖR } |x| < 1.)$$

ALT. LÖSNING:

ENLIGT FORMELN FÖR GEOMETRISK SERIE

$$\frac{1}{1+x} = \frac{1}{1-(-x)} = \sum_{k=0}^{\infty} (-x)^k$$

FÄR VI ATT

$$\frac{1}{1+x} = 1 - x + x^2 - x^3 \cdot B(x)$$

ENTYDIGHETSSATSEN (S. 417) GER ATT DETTA ÄR DEN SÖKTA TAYLOR-UTVECKLINGEN.

9.28

TAYLORUTVECKLA KRING, $x=0$ TILL ORDNING 4. ANGE RESTTERM SOM $x^n \cdot B(x)$.

b) $f(x) = e^{\cos x}$

VI SKULLE KUNNA DERIVERA FYRA GÅNGER MEN DETTA BLIR JOBBIGT (PRÖVA!). ISTÄLLET ANVÄNDER VI STANDARDUTVECKLINGARNA FÖR $\cos x$ OCH e^t :

(i) $\cos x = 1 - \frac{x^2}{2} + \frac{x^4}{4!} + x^6 \cdot B_1(x) \quad (x \approx 0)$

(ii) $e^t = 1 + t + \frac{t^2}{2} + t^3 \cdot B_2(t) \quad (t \approx 0)$

SÅTT IN (i) I (ii):

$$e^{\cos x} = \exp \left\{ \underbrace{1 - \frac{x^2}{2} + \frac{x^4}{4!} + x^6 \cdot B_1(x)}_{\approx 1 \text{ FÖR } x \approx 0, \text{ SÅ SKRIV OM FÖRST}} \right\} = e^1 \cdot \exp \left\{ \underbrace{-\frac{x^2}{2} + \frac{x^4}{4!} + x^6 \cdot B_1(x)}_{\approx 0 \text{ FÖR } x \approx 0 \text{ SÅ (ii) KAN TILLÄMPAS}} \right\}$$

$$\begin{aligned} &= e \cdot \left\{ 1 + \left(-\frac{x^2}{2} + \frac{x^4}{4!} + x^6 \cdot B_1(x) \right) + \frac{1}{2} \left(-\frac{x^2}{2} + x^4 \cdot B_3(x) \right)^2 + \left(x^2 \cdot B_4(x) \right)^3 \cdot B_2(x) \right\} \\ &= e \cdot \left\{ 1 - \frac{x^2}{2} + \frac{x^4}{4!} + \frac{1}{2} \cdot \left(-\frac{x^2}{2} \right)^2 + x^6 \cdot B_5(x) \right\} \\ &= e \cdot \left\{ 1 - \frac{x^2}{2} + \frac{x^4}{24} + \frac{x^4}{8} + x^6 \cdot B_6(x) \right\} \\ &= e - \frac{e \cdot x^2}{2} + \frac{e \cdot x^4}{6} + x^6 \cdot B_6(x) \end{aligned}$$

SVAR: $f(x) = e - \frac{e}{2} \cdot x^2 + \frac{e}{6} \cdot x^4 + x^6 \cdot B(x) \quad (x \approx 0)$

9.30

BERÄKNA GRÄNSVÄRDET

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos x}{\ln(1+x) - x}$$

VI SER ATT BÅDE TÄLDARE OCH NÄMNARE $\rightarrow 0$ DÅ $x \rightarrow 0$.
 GENOM ATT TAYLORUTVECKLA TÄLDARE OCH NÄMNARE KRING
 $x=0$ SÅ FÅR VI MER INFORMATION OM HUR "FORT" DE
 NÄRMAR SIG NOLL OCH PÅ SÅ SÄTT KAN VI BERÄKNA
 GRÄNSVÄRDET:

$$(i) \quad 1 - \cos x = 1 - \left(1 - \frac{x^2}{2} + x^4 \cdot B_1(x)\right) = \frac{x^2}{2} - x^4 \cdot B_1(x)$$

$$(ii) \quad \ln(1+x) - x = x - \frac{x^2}{2} + x^3 \cdot B_2(x) - x = -\frac{x^2}{2} + x^3 \cdot B_2(x)$$

(i) OCH (ii) GER

$$\frac{1 - \cos x}{\ln(1+x) - x} = \frac{\frac{x^2}{2} - x^4 \cdot B_1(x)}{-\frac{x^2}{2} + x^3 \cdot B_2(x)} = \frac{1 - \overbrace{x^2 \cdot B_3(x)}^{\rightarrow 0}}{-1 + \underbrace{x \cdot B_4(x)}_{\rightarrow 0}} \xrightarrow{x \rightarrow 0} \frac{1}{-1} = -1$$

SVAR: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos x}{\ln(1+x) - x} = -1$

VI KAN ÄVEN LÖSA UPPGIFTEN MED L'HOSPITALS REGEL:

$$f(x) = 1 - \cos x, \quad f'(x) = \sin x$$

$$g(x) = \ln(1+x) - x, \quad g'(x) = \frac{1}{1+x} - 1$$

NU ÄR $g'(0) = 0 = f'(0)$ SÅ VI TILLÄMPAR L'HOSPITAL EN GÅNG TILL:

$$f''(x) = \cos x, \quad f''(0) = 1$$

$$g''(x) = -\frac{1}{(1+x)^2}, \quad g''(0) = -1$$

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{f''(0)}{g''(0)} = -1$$

9.44

BERÄKNA GRÄNSVÄRDET

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\arctan x - \sin x}{x \cdot ((1+x)^{1/3} - e^{x/3})} \quad (*)$$

ANVÄND STANDARDUTVECKLINGARNA:

$$\arctan x = x - \frac{x^3}{3} + \frac{x^5}{5} - \dots$$

$$\sin x = x - \frac{x^3}{3!} + \frac{x^5}{5!} - \dots$$

$$(1+x)^\alpha = 1 + \alpha x + \frac{\alpha(\alpha-1)}{2} x^2 + \dots$$

$$e^x = 1 + x + \frac{x^2}{2!} + \dots$$

DETTA GER:

$$\begin{aligned} (*) &= \frac{x - \frac{x^3}{3} + x^5 \cdot B_1(x) - \left(x - \frac{x^3}{3!} + x^5 \cdot B_2(x) \right)}{x \cdot \left(1 + \frac{x}{3} + \frac{\frac{1}{3} \cdot \left(\frac{1}{3} - 1 \right)}{2} x^2 + x^3 \cdot B_3(x) - \left(1 + \frac{x}{3} + \frac{(x/3)^2}{2} + x^3 \cdot B_4(x) \right) \right)} \\ &= \frac{-\frac{x^3}{3} + \frac{x^3}{6} + x^5 \cdot B_5(x)}{x \cdot \left(-\frac{x^2}{9} - \frac{x^2}{18} + x^3 \cdot B_6(x) \right)} = \frac{-\frac{1}{3} + \frac{1}{6} + x^2 \cdot B_5(x)}{-\frac{1}{9} - \frac{1}{18} + x \cdot B_6(x)} = \frac{-\frac{1}{6} + x^2 \cdot B_5(x)}{-\frac{1}{6} + x \cdot B_6(x)} \\ &\xrightarrow{x \rightarrow 0} \frac{-\frac{1}{6}}{-\frac{1}{6}} = 1 \end{aligned}$$

$$\text{SVAR: } \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\arctan x - \sin x}{x \cdot ((1+x)^{1/3} - e^{x/3})} = 1$$

9.8

$$f(x) = \sqrt{1+x}$$

$$a) P_1(x) = f(0) + f'(0) \cdot x = 1 + \frac{x}{2}$$

$$f'(x) = \frac{1}{2\sqrt{1+x}}$$

b) FIGUR

$$c) R_2(x) = \frac{f''(\theta x)}{2!} \cdot x^2 = -\frac{x^2}{8(1+\theta x)^{3/2}}, \quad 0 \leq \theta \leq 1$$

$$f''(x) = -\frac{1}{4(1+x)^{3/2}}$$

d) OM $x \geq 0$ DA

$$|R_2(x)| = \frac{x^2}{8(1+x)^{3/2}} \leq \frac{x^2}{8}$$

e) OM $0 \leq x \leq 0.1$ DA

$$|R_2(x)| \leq \frac{x^2}{8} \leq \frac{0.1^2}{8} = \frac{1}{800} = \frac{1}{8} \cdot 10^{-2} < \frac{1}{2} \cdot 10^{-2} = 5 \cdot 10^{-3}$$

VI FÄR ALLTSÅ TVA KORREKTA DECIMALER.

$$f(0.08) \approx 1.0392, \quad P_1(0.08) \approx 1.0400$$

$$g) P_2(x) = P_1(x) + \frac{f''(0)}{2!} \cdot x^2 = 1 + \frac{x}{2} - \frac{x^2}{8}$$

f) OM $0 \leq x < a$ DA

$$|R_2(x)| \leq \frac{a^2}{8} \leq 5 \cdot 10^{-4}$$

$$\Rightarrow a \leq \sqrt{40 \cdot 10^{-4}} = \sqrt{40} \cdot 10^{-2}$$

h) FIGUR

$$i) R_3(x) = \frac{f'''(\theta x)}{3!} \cdot x^3 = \frac{x^3}{16(1+\theta x)^{5/2}}, \quad 0 \leq \theta \leq 1$$

$$f'''(x) = \frac{3}{8(1+x)^{5/2}}$$

j) OM $x \geq 0$ DA

$$|R_3(x)| = \frac{x^3}{16(1+x)^{5/2}} \leq \frac{x^3}{16}$$

k) OM $0 \leq x \leq 0.1$ DA

$$|R_3(x)| \leq \frac{x^3}{16} \leq \frac{1}{16000} = \frac{1}{16} \cdot 10^{-3} < \frac{1}{2} \cdot 10^{-3} = 5 \cdot 10^{-4}$$

D.V.S. TRE KORREKTA DECIMALER.

$$f(0.08) \approx 1.0392, \quad P_2(0.08) \approx 1.0392$$

$$f(x) = \sqrt{1+x}$$

$$P_1(x) = 1 + \frac{x}{2}$$

$$P_2(x) = 1 + \frac{x}{2} - \frac{x^2}{8}$$

